

**Maa kivirind laulab mu jalge all
kostab kivine merekohin
õnnis hing, kes ma Maarjamaa palge all
seda laulu kuulda tohin.**

Ellen Niit. Paekivi laul.

IDEE SKEEMID

pääs klindilt alla olemasoleva lõhe rõhutamine

ASUKOHT

Eesti rahva südames on kurb mälestus möödunud aegade tumedatest varjudest. Lasnamäe paeklint sümboliseerib ikestatud rahva ja halastamatu vooorvoimu vahelisel sügaval distantsil. Sõnaga paas mõleme midagi tugevat, ajale ja ilmastikule vastupidavat, midagi kindlat. See eesti rahvuslik aare on ainuke mõeldav pinnas eesti rahvast ikestanud ideoloogia ohvrite mälestamiseks.

LÕHE
Memoriaali keskeks ideeks on lõhe. Lõhe inimeste vahel. Kommunism ja eesti. Rõhutatud Maarjamaa ja ähvardav terror, mis väljendub asukoha reljeefi draamatikas. Lasnamäe paeklindil Maarjamae memoriaali kohal on astangus lõhe looduslikult juba olemas. Klindi peal on imeilulis sammaldunud paepaljand üksikute puudega. Puud looduslikult efektses maastikus avanevad vaatajale iseseisvate vaatamisväärsustena. Vaade pargist teisele poole, mere poole, on mõistagi seletamatult ainulaadne. Kuid siin kerkib esile konflikt. Nii lähedal aga samas nii kaugel. Kõndides piki paeklindi maastikku näed avarust, maailma, võimalusi. Kuid teekond astangul ei vii kuhugi.

TUNNEL
Antud lahendus rõhutab rännakut pimedusest valgusesse. Valguse vaheldumine, teekonna käänulisus, järsk astang, lõhe läbimine – see on koht oma lähedastele mõtlemiseks. Tunnel, mis jõuab lõhest imelise avaruse kätte.

PARGIST MÄLESTUSTESSE
Alguses paistavad metsas lambid ja kerge kaldtee, liikudes lähemale lambi tähendus muutub. Ilmnevad tekstid ja maailm teiseneb. Piki mälestusi heietavaid lamibirdu avanevad vaatesihid, mis iga pöörangu järel muutuvad. Maastik avaneb iga kord erinevalt. Teekonna siksakilisus annab igal sammul uusi vaateid ja loob vaheldusrikka olukorra. Tee on käänuline, ahenev, olles kohati alla meetri laiune, kuid pöörde kohal jälle avaneb, misjärel taas kord kitseneb.

TEEKOND
Eestlase tee vabaduseni ei ole olnud kerge. Rännak paeastangu sügavuses, kahe kõrgusesse tungiva üksteist peaaegu et puudutava klindiserva vahel, on paik eestlaste mõtiskluste radadeks. Rada kulgeb käänuliselt üles kaldtee ja trepina. Tõustes Maarjamae memoriaalilt avaneb jalutaja ees maailm, mis on pime, täis ahastust, kuid üha ülespoole jõudes keskkond muutub. Alguses kulgeb teekond valli mööda ja laugelt, tõuseb üha järsemaks ja süveneb pae sisse. Kuni üleväl algab vabanemine. Valgus tungib pimedusse ja avarus täidab maa. Üleväl klindil jõuab teekond lõhe kohale.

VÄRAVAD
Teekonda ääristavad väravad. Väravad tähistavad teatud territooriumile pääsemise piiramist ehk sümboliseerivad ohvrite kaotatud võimalusi, kättesaamatuid unistusi, unustatud elu. Väravad ulatuvad, aga samas ei ulatu ka paeklindini. Nende lõpetatud elude mälestamiseks on väravatele kirjutatud tekstid, inimeste mälestused oma omastest. Need mälestused on loetavad teekonnal alt üles, see raske rännak läbi pimeduse on ohvrite mälestuspaik. Üleväl alla on alati kergem tulla. Seega laskudes avaneb jalutajale teistsugune maailm, eesti rahva luule, lootus uuele elule. Väravate materjal väljendab mälestuste ajastu režiimi, brutaalne, range, jäik. Selline on metall. Viimane värav lõpetab teekonna avades vaate merele - see värav ühendab lõhestatud klindi kaks poolt, olles ühtlasi vaatesillaks.

KIIRENDUS
Ülemise ja alumise ühendus äratav ellu Maarjamae mälestuste nõlva ja vaikselt hingava paepealse pargi. Üleväl kitsukest rada mööda laskudes on inimene justkui kiirendusel, millelt alla jõudes sööstab piki Maarjamae memoriaali lennuvälja lendu.

VÄRAVA SKEEMID

2 varianti: kas profill muutub või jääb samaks

funktsioon muutub: lamp, mälestusmärk, siid

värav lahtivoetuna: valgustid ja tekstid

